మైరావణ రక్త బిందువులు

నేను 1948 లో మావూరు వెళ్ళినప్పుడు కూడా మా మునసబు, 'మన ఊళ్లో కమ్యూనిస్టులెవరున్నారులే? ఆ అయిదారుగురే!" అన్నాడు.

ఆ అయిదారుగుర్నీ అందరమూ ఎరుగుదుము. అందులో ఒకరిద్దరు ఆచార్లుగారబ్బాయీ, కమ్మరివాళ్ళ కుర్రాడు - ఏనాడో చెడిపోయిన బాపతు, వాళ్లు యించుమించు నా యీడు వాళ్ళే. చదువు సంధ్యలు మానేసి కారల్ మార్క్సు చదువులో పడటమేకాకుండా క్షణానికోసారి "దోపిడీ విధానం", "బూర్జువా మనస్తత్వం", "విప్లవం" అంటూంటే మాకు కొందరికి ఒళ్లు మండిపోయేది. నాలాగే కాలేజి చదువు చదివేవాళ్ళు ఇంకా ఇద్దరు ముగ్గురు వుండేవారు. మావూళ్లో, మేమీ "కామ్రేడ్లను" చూసి నవ్వుకునే వాళ్లం. మరీ శాస్తుర్లుగారబ్బాయి వాళ్లని చాలా షోగ్గా అనుకరించేవాడు. అసలే వాడు కవి. "మన కామ్రేడ్ భాయీలకి పంట కాలవ తూముల్లో విప్లవ బీజాలు కనిపిస్తాయి. పొలానికి ఎరువు తోలితే ఎక్స్‌ప్లోయిటేషనంటారు. ఎట్లారా వీళ్ళతో?" అనేవాడు. ఒక్క ముక్కలో చెప్పాలంటే మా కమ్యూనిస్టుల ధోరణీ ఆలోచనా విధానము కూడా అవాస్తవికంగానూ, వ్యక్తిత్వరహితంగానూ, మూఢవిశ్వాసజనితం గానూ ఉన్నట్టు కనపడేది. వాళ్ళేమో పుస్తకాలుచదివారు. అందులో విషయాలు నమ్మారు. ఆ పుస్తకాలు చదివనివారికి జీవితం ఎట్లా కనిపిస్తున్నదీ మరచిపోయి తమ పరిభాష అర్థమైన వారికి తప్ప మరెవరికీ తమ సంభాషణ అర్థం కాకుండా మాట్లాడటం నేర్చారు. ఊరంతకీ దూరమయేవారు. చిత్రమేమిటంటే ఆచార్లు మాట్లాడినా రాఘవులు మాట్లాడినా ఒకటి గానే వుండేది. వాళ్ళ అభిప్రాయాలు రైలుపట్టాలలాగా ఎంత దూరంపోయినా కలిసే వుండేవి. అయితే వాళ్లు యెప్పుడూ కలిసేతిరిగే వారు గనకా, చదివిన విషయాలు చర్చించుకునేవారుగనకా మేము ఆశ్చర్యపడే వాళ్లంకాము. కాకపోతే వాళ్ల దీక్షమటుకు మాకు ఆశ్చర్యం కలిగించేది. ఎంత మంది వాళ్లను వెలిగాచూసినా, ఎంతమంది హేళనచేసినా, యెంతమంది శత్రుత్వంతో చూసినా వాళ్లు లక్ష్యపెట్టలేదు. వీళ్ళకి రైతుకూలీలలోగాని కుర్రకారులోగాని ఏమంత పలుకుబడి వున్నట్టు నాకు కనపడలేదు.

కొద్దిరోజులకు యుద్ధంవస్తుందనగా నేను ఉద్యోగంలో కుదిరాను. మావూరికి

దూరమైనాను. మా కామ్రేడ్స్ ఆచార్లునూ, రాఘవులునూ మరిచిపోయినాను. నేను మావూరు వదిలేనాటికి వాళ్లు అండర్ గ్రౌండ్ అయిపోయినట్టు జ్ఞాపకం.

యుద్ధకాలంలో వీళ్ళు మళ్ళీ పైకివచ్చి యథాప్రకారం విప్లవం గురించి మాట్లాడటమేగాక ఈసారి ఫాసిస్టు వ్యతిరేక ప్రజాయుద్ధం గురించి కూడా మాట్లాడి మావూరి హిట్లరు భక్తులకు చాలా ఆగ్రహం తెప్పించారు. ముఖ్యంగా మా శాస్తుర్లుగారు, కించిత్తు దైవజ్ఞుడేమో, చక్రాలు వేసి హిట్లరు గెలుస్తాడనీ, మనదేశానికి స్వరాజ్యం తెస్తాడనీ, బ్రాహ్మణ్యం నిలబెడతాడనీ కలలు కన్నాడు. తనకొడుకునే వీళ్ళు చేరదీస్తారని ఆయన కలలోకూడా అనుకోలేదు. ఆ మాటకువస్తే నేనూ అనుకోలేదు, వెంకటశాస్త్రి కమ్యూనిస్టుల అనుచరుడవుతాడని. వాడు కమ్యూనిస్టులమీద వేసిన "జోక్స్" నేను మరువలేను.

ఒక్క వెంకటశాస్త్రికేకాదు ఊళ్ళో మరికొంతమంది కుర్రాళ్ళకూ, కూలివాళ్ళకూ కూడా ఆచార్లుగారబ్బాయి కమ్యూనిస్టు మతం ఇప్పించాడు. ఆచార్లు ఈపని ఎట్లా సాధించాడో నాకు తెలీదు.

ఊళ్లో మటుకు కమ్యూనిస్టు వ్యతిరేకత రెచ్చిపోయింది. మాది మొదటినుంచీ ప్రబలమైన కాంగ్రెసు గ్రామం. ఆ ఒక కారణమే కాకుండా ఆచార్లు ముఠావాళ్ళు ఊళ్ళో రైతులకు తిండి దొంగలని పేరుపెట్టి ధాన్యం చాటుగా కొన్నవాళ్ళనీ, అమ్మిన వాళ్ళనీ నిర్దాక్షిణ్యంగా వేటాడారు. మా రోజుల్లో మేం కమ్యూనిస్టులను చూసి నవ్వి ఊరుకున్నామేగాని ఇప్పుడు అంటే 1948 నాటికి - ఎంతోమంది ఈ కమ్యూనిస్టుల రక్తం తాగడానికి తహతహలాడసాగారు. ఈ సంగతి కూడా మునసబుగారు నాతో చెప్పాడు. కమ్యూనిస్టుతో చేరిన యువకుల పేర్లుచెప్పి. కాస్త వాళ్ల బుద్ధిఅయినా మళ్ళించమన్నాడు మునసబు. చూస్తానన్నాను. ముందు వెంకటశాస్త్రితో మాట్లాడాను.

"ఏంరా, వాళ్ళనుచూసి నవ్వితివి గదా వాళ్లతో చేరిపొయ్యావేమిటి?" అన్నాను వెంకటశాస్త్రితో.

"వీళ్ల మార్క్సిజంమాట ఏమైనా వీళ్లుమటుకు మంచి సాహిత్యోద్యమం ప్రారంభించార్రా! దాన్ని కాదనటానికి వీల్లేదు" అన్నాడు శాస్త్రి.

"మా నవ్య సాహిత్యపరిషత్తు లేదూ?" అన్నాను.

"ఉందనుకో, అది అచ్చగా రచయితలకు మాత్రమే సంబంధించిన ఉద్యమం. ఇది ప్రజోద్యమం."

తిలక్‌నాటి వరకూ రాజకీయ వాదులమధ్య ఉండిన జాతీయోద్యమం గాంధీతో ప్రజల మధ్యకి వచ్చినట్టే ప్రతి కళోద్యమమూ ప్రజలలోకి రావలసిన అవసరం ఉందని శాస్త్రి వాదించాడు. ఈ పని కమ్యూనిస్టులే ఎందుకు చేశారో నాకర్థం కాలేదు.

"వీళ్లు వట్టి కబుర్లరాయుళ్లు కారు. వీరి సాంఘిక దృష్టిలో కొంత వాస్తవికత

ఉందని చెప్పుకోవాలి. నేను ప్రధానంగా కవినే అయినా వీళ్లు ప్రచురించే కరపత్రాలూ, చిన్నపుస్తకాలూ, వీళ్ల శాస్త్ర గ్రంథాలూ చదువుతున్నాను. అందులో చాలా యథార్థం ఉంది. నీకు కమ్యూనిస్టులంటే కొంత హేళనగా ఉంటుందని నాకు తెలుసు. వాళ్ళు బోలెడంత సాహిత్యం ప్రచురిస్తున్నారు. అదంతా చదవకుండా నీవు వాళ్లను గురించి ఎట్టి అభిప్రాయానికీ రావద్దు" అని శాస్త్రి నాకు హితవు చెప్పాడు.

"A man is what he eats" అని ఎవరో అన్నారు. "A man is what he reads" అనికూడా అనుకోవచ్చు. తినే పదార్థాల ప్రభావం మనిషిమీద ఉన్నట్టే చదివే పుస్తకాల ప్రభావమూ మనిషిమీద ఉండి తీరుతుంది. శాస్త్రి కమ్యూనిస్టు పుస్తకాలు చదివి ఈ విధమైన పరిణామానికి గురి అయినాడని గ్రహించుకుని, వాణ్ణి బాగుచేసే ఆశవదులుకుని ఊరుకున్నాను.

ఇంకా ఒకరిద్దరు కమ్యూనిస్టు భక్తులతో మాట్లాడాను. వాళ్లు శాస్త్రి మాట్లాడినంత ఓపికగానైనా నాతో మాట్లాడలేదు. నా అభిప్రాయాలు విని వాళ్లు నవ్వారు. నాకేదో ప్రపంచ జ్ఞానం లేనట్టూ, ఏ బావి అడుగునుండో అప్పుడే పైకి వచ్చిన కప్పనైనట్టూ చూశారు. వెనక మేం వీళ్ళను చూసి నవ్వుతే, వాళ్లిప్పుడు మమ్మల్ని చూసి నవ్వుతున్నారుకదా అనుకున్నాను.

తరవాత గడచిన ఒకటి రెండు సంవత్సరాలలో నా అనుమానాలన్నీ రూఢి అయినాయి. ఒక్కసారిగా కమ్యూనిస్టు పాపం పండి బద్ధలయినట్టయింది. ఏ పత్రికలో చూసినా కమ్యూనిస్టు ఘాతుకచర్యలే. హత్యలు, దోపిడీలు! అదివరకు కమ్యూనిస్టులను సమర్థించినవారుకూడా వీళ్ళ చర్యలు చూసి దద్దరిల్లిపోయినారు. కొంతమంది కమ్యూనిస్టులు పార్టీలో నుండి బయటికి వచ్చినట్టు పత్రికల్లో పడింది. ఇదంతా దూరాన ఉండి వినటంలో ఒకవేళ ఉన్నదానికన్న భయంకరంగా కనపడిందేమో.

కమ్యూనిస్టుల ఖండన విషయంలో ఈ విధంగా నేను నీళ్లు నమలటానికొక కారణం ఉంది. పట్నంలో నాకొక జర్నలిస్టు స్నేహితుడున్నాడు. అతనొక దినపత్రిక ఆఫీసులో పని చేస్తున్నాడు. అతననటం అనేకచోట్ల హత్యలు జరుగుతున్నమాట నిజమేగాని అందులో చాలా భాగం కమ్యూనిస్టులకు సంబంధం లేకుండానే కమ్యూనిస్టు వ్యతిరేక ప్రచారంకోసం వినియోగించబడుతున్నదని. మామూలుగా వ్యక్తిగత ద్వేషాలతో చేసిన హత్యలుకూడా కమ్యూనిస్టులు చేసినట్టే వార్తలు వచ్చాయి. కొన్ని అసత్యవార్తలు సృష్టించబడ్డాయి.

అదీకాక పోలీసుల అత్యాచారాలొకటి కమ్యూనిస్టు చర్యలతో పోటీచేయసాగాయి. కాటూరు, ఎలమర్రు ఉదంతాలు దేశమంతటా పొక్కిపోయాయి. బాధ్యతను మొదట్లో పోలీసు అత్యాచారాలకు కూడా కమ్యూనిస్టులకే అంటగట్టాం. కాని ఇదికూడా సాధ్యంకాని పరిస్థితి ఏర్పడింది. నేను నాకళ్ళారా ఒక లేఖ చూశాను. ఒక గ్రామంలో పెద్దలు తొమ్మిది

మంది సంతకాలు చేసి ఆ లేఖ పంపారు. వారిలో ఒక కాంగ్రెసు కార్యకర్త కూడా వున్నాడు. వారి గ్రామంలో కమ్యూనిస్టులు లేరట. అయినా ఈ హత్యను కమ్యూనిస్టులకే అంటగట్టి, గ్రామ పెద్ద చెబుతున్నా వినక, పోలీసులు ఇళ్లలోకి దూరి అత్యాచారాలుచేసి లేని కమ్యూనిస్టులను చూపమని స్త్రీలనూ పురుషులనూ హింసించారని ఆ లేఖ ఘోషించింది. ఈ లేఖ చూస్తుంటే నాకు మతకలహాలు జ్ఞాపకం వచ్చాయి. ఎక్కడ ఏ హిందువుడి హత్యజరిగినా ముస్లింలకే అంటగట్టారు. ఏ ముస్లిము హత్య జరిగినా హిందువుడికి అంటగట్టారు. ఇంకాపూర్వం మతకలహాలు జరిగినప్పుడు ముస్లిములు హిందువులను చంపుతున్నంతకాలమూ పోలీసులు పత్తాలేకుండాపోయి హిందువులది పైచేయికాగానే పోలీసులు వచ్చి శాంతిస్థాపన చెయ్యటం జరిగింది. కాశీలో యిది నేను స్వయంగా చూశాను. కాని, అదంతా భారతీయుల బానిసత్వంలో. ఏరోజుల్లోకూడా ప్రజా ప్రభుత్వం క్రింద దొంగసాకు పెట్టి ప్రజలను పోలీసులు భీతావహులను చేయటం ఎరగం. ఈ భయంకరమైన పని కాంగ్రెసు హయాంలో జరిగింది. దేశంలో మేధావులే లేనట్టూ, తాము డిక్టేటర్లయినట్టూ ప్రవర్తించారు పోలీసు అధికార్లు! నాబోటివాడి ఆత్మాభిమానానికీ న్యాయబుద్ధికీ ఇది సహించరాని విషయమయింది. ఒకరిద్దరు నాలాంటి కమ్యూనిస్టు విముఖులు, “కమ్యూనిజం నాశనం కావాలంటే ఇటువంటివి భరించాలి మరి!” అన్నారు. పేలుపడ్డాయని తలకు కొరివి పెట్టుకోవటం బుద్ధిహీనులు చేసేపని. “మీరు బుద్ధిహీనులల్లే మాట్లాడుతున్నారు” అని వాళ్ళతో అనేశాను. వాళ్లు నన్ను వెంటనే “కమ్యూనిస్టు సహచరుడు” అనేశారు.

ఇది నాకొక కనువిప్పున్నమాట. కమ్యూనిస్టనిపించుకోవటం ఎంతతేలికో నాకు తెలిసి పోయింది. ఒకప్పుడు ఆచార్లు నాతో అన్నాడు, కమ్యూనిస్టు పార్టీ సభ్యత్వం దొరకటం చాలాకష్టమని. “డబ్బిస్తే మహాచక్కగానే దొరుకుతుందిలే!” అని నేను అనేశానుకూడా! కాని ఇవాళ బానిస మనస్తత్వం లేనివాళ్లూ, అన్యాయం సహించనివాళ్ళూ కమ్యూనిస్టుల కింద జమచేయబడుతున్నారు. పోలీసులూ, కాంగ్రెసు ప్రభుత్వ బలమూ కేవలం బుద్ధిహీనుల పక్షాన ఉపయోగించబడుతున్నది. దేశం భవిష్యత్తును గురించి నాకు ఏదో భయంపట్టుకుంది.

ఇంతలో మా ఊరినుంచి వార్తవచ్చింది. ఆచార్లునూ, వెంకటశాస్త్రినీ, మరి ఇద్దర్నీ పోలీసులు కాల్చేశారని! ఈ వార్తవిన్న మరుక్షణం నాలో ఏదో మంట బయలుదేరింది. ఆ హత్యలకు నేనే బాధ్యుణ్ణయినట్టు బాధపడ్డాను. ఆచార్లు భావాలూ, మాటలధోరణీ నాకు రుచించలేదు. అంతమాత్రం చేత అతన్ని చంపాలా? మనకు నచ్చని భావాలున్న వారందర్నీ మనం చంపటం మొదలు పెడితే ఏమవుతుంది?

మావూరు వెళ్లి ఏం జరిగిందీ తెలుసుకుంటేనే గాని నాకు మనస్సు నిలవలేదు.

వెళ్ళాను. తెలుసుకున్నాను. ఏం చెప్పాలి? ఇటువంటి సంఘటనలే సిద్ధార్థుడి వంటి వాళ్లను సన్యాసులుగా చేసేది; ఇటువంటి సంఘటనలే పచ్చికట్టెలను భగభగా మండించేది.

వెంకటశాస్త్రి అజ్ఞాతవాసం చెయ్యలేదుగాని ఆచార్లూ మొదలైనవాళ్లకు అప్పుడప్పుడూ ఆశ్రయమివ్వటమూ, వార్తలందించటమూ మొదలైన పనులు చేసినట్టు తోస్తుంది. అతన్ని పోలీసులు పట్టుకున్నారు. కమ్యూనిస్టుల జాడలు తెలపమన్నారు. వెంకటశాస్త్రి తనకేమీ తెలియదన్నాడు. అయితే వెళ్ళిపొమ్మన్నారు. వెనక్కు తిరగగానే కాల్చేశారు.

ఆచార్లును అజ్ఞాతంలో వుండగా పట్టుకున్నారు. అతని జాడ చెప్పినవాళ్ళెవరో తెలీదు. కాని యెవరో చెప్పినమీదటే పట్టుకున్నారు. పోలీసులకు చిక్కిన ఆచార్లును మా ఊళ్ళో పెద్దలు డబ్బిచ్చి కొనుక్కున్నారని విన్నాను. అయిదువందలిచ్చారని పుకారు. ఈ విధంగా ఆచార్లును కొన్న పెద్దలు అతన్ని చిత్రహింసచేసి చంపేశారు. ఈ దారుణ హత్యను ఎంతమంది పంచుకున్నారో తెలియదు. కాని అందరూ ఊళ్లో పెద్దలల్లేనే తిరుగుతున్నారు. వారిని విచారణకు తీసుకురావడానికి కూడా న్యాయయంత్రం లేకపోవడం నాకు చెప్పరాని బాధకలిగిస్తోంది. నేను మావూరు పోలేను, గాంధీటోపికేసి చూడలేను, పోలీసువాడు కనిపిస్తే పైత్యవికారం చెందకుండా వుండలేను. "ఈ దేశం ఎక్కడకు పోతుంది?" అని ఒక్కమనిషి – అందులోను నాబోటి అనామకుడు – ప్రశ్నించుకుంటే ఎబ్బెట్టుగా తోచవచ్చు కాని యీ ప్రశ్నే సరిగా నన్ను బాధిస్తోంది.

ఒక్కటే తృప్తి. ఇటువంటి పరిణామం ప్రకృతి విరుద్ధం, మానవ ప్రకృతికీ విరుద్ధమే. అందుచేత ప్రకృతీ, మానవ ప్రకృతీకూడా వీటిమీద పగతీర్చుకుంటాయి. అని నాలో దృఢ విశ్వాసం.

మా గ్రామంలో నలుగురి రక్తం ప్రవహించింది. అది మామూలు రక్తంకాదు. మైరావణుడి రక్తం అయివుండాలి. లేకపోతే ఏడాది తిరక్కముందే ఎన్నికలు జరిగే సరికి కమ్యూనిస్టు అభ్యర్థికి మావూరి నుంచి వెయ్యివోట్లు ఎట్లావచ్చాయి? ఆచార్లు మెడమీద కాడివేసి తొక్కిన వాళ్లు ఈ నిర్ణయాన్ని గురించి ఏమంటారు? కాంగ్రెస్‌కు వేసే ఓట్లు తిండి దొంగలకూ నరహంతకులకూ పోతాయేమోననే భయం ఎందుకు కలిగింది? మావూరి నిరక్షకులు ఏ మార్క్సు సాహిత్యం చదివారు? ఆ మాటకు వస్తే నేనేం చదివాను.?

తనలోనుంచే గదా మంటవచ్చిందని కట్టె సంతోషించగానే సరికాదు. ఆ మంట కట్టెనే మసిచేస్తుంది. సంఘద్రోహులు పోతారు, సంఘం ఉంటుంది. చావులేని ప్రాణినుండి కారే రక్తం వృథాపోదు.

మొదటి ముద్రణ : నగారా, 15 జూలై 1952